

14. Samengestelde verbale elementen

Het Hebreeuws kent geen samenstellingen zoals bij voorbeeld het Nederlands, dat werkwoorden kan maken samengesteld met bijvoeglijke naamwoorden of voorzetsel, als *schoonmaken*, *opmaken*. Verschillende betekenismodificaties drukt het Hebreeuws uit met behulp van de afgeleide stamformaties, daarnaast zijn er echter enkele werkwoorden die, samen met andere gebruikt, gebruikt worden om de betekenis van het tweede verbum enigermate te beïnvloeden.

הלך ↑

Het werkwoord הלך kan gebruikt worden in verbinding met een ander werkwoord om het voortduren van een handeling aan te geven.

Er komen twee constructies voor. In het ene geval wordt aan een verbogen vorm van הלך een infinitivus absolutus van הלך toegevoegd, gevolgd door de infinitivus absolutus van het werkwoord waarvan de voortdurende handeling wordt omschreven.

[1]	i Chr. 11:9	וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלּוֹךְ וְגָדוֹל					
		wa-	yyeḷeḵ	dāwīd	hālōḵ	wə-	gādōl
		en	hij ging	David	gaan	en	groot zijn
		David werd steeds machtiger					

In het andere geval wordt na een verbogen vorm van het werkwoord, waarvan de voortdurende handeling wordt omschreven, weer de infinitivus absolutus van הלך gebruikt, gevolgd door de infinitivus absolutus van het reeds gebruikte werkwoord.

[2]	Gen. 12:9	וַיֵּסַע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנֹסֵעַ הַנֶּגֶבָה							
		wa-	yyissa ^c	ʔabram	hālōk	wə-	nāsōa ^c	ha-	nnəgbā
		En	hij reisde	Avram	gaan	en	reizen	de	naar Negev
		Steeds verder reisde Abram, in de richting van de Negev.							

Deze constructie komt ook voor in nominale constructies, na een participium.

[3]	ii Kon. 2:11	וַיְהִי הַמָּה הַלְכִים הַלּוֹךְ וְדַבֵּר						
		wa-	yhī	hemmā	holəḵīm	hālōk	wə-	dabber
		en	er was	zij	gaande	gaan	en	spreken
		Terwijl zij steeds maar pratend verdergingen, ...						

Interessant is het volgende voorbeeld met de herhalingen van **הלך** en **גדל**

[4]	Gen. 26:13	וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וְגִדְּלָ עַד כִּי-גִדְּלָ מְאֹד												
		wa-	yyigdal	hā-	ʔiš	wa-	yyeləḵ	hālōk	wə-	gādel	ʕad	kī	gādal	məʔod
		en	hij werd groot	de	man	en	hij ging	gaan	en	groot worden	tot	dat	hij werd groot	zeer

Hij werd steeds rijker en was tenslotte schatrijk

יִסַּף ↑

Het werkwoord יִסַּף wordt gebruikt om de herhaling van een handeling aan te geven. Zowel de Qal als de Hifil worden in deze functie gebruikt. De herhaalde handeling kan uitgedrukt worden door een verbogen vorm van een werkwoord, volgend op de vorm van יִסַּף, zonder enig verbindend woord:

[5]	Hos. 1:6	לֹא אוֹסִיף עוֹד אֶרְחַם אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל						
		lō	ʿōsīp	ʿōd	ʾārahem	ʿet	bēt	yiśrāʾel
		niet	ik zal toevoegen	nog	ik zal medelijden hebben	OBJ	huis	Israel
		Ik zal me niet nog eens over het volk van Israëel ontfermen						
[6]	Spr. 23:35	אוֹסִיף אֶבְקַשְׁנֹו עוֹד						
		ʿōsīp	ʾābaqšennū	ʿōd				
		ik zal toevoegen	ik zal het zoeken	nog				
		Ik zal het opnieuw zoeken						

Ook kan de herhaalde handeling met behulp van een infinitivus constructus voorafgegaan door לְ worden uitgedrukt. Ook dan

wordt regelmatig **עוד** gebruikt in de zin.

[7]	ii Sam. 7:20	וּמַה-יּוֹסִיף דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר אֵלַיְךָ							
		ū-	ma	yyōsīp	dāwid	°ōd	lə-	dabber	°elēkā
		en	wat	hij zal toevoegen	David	nog	te	spreken	tot u
		Maar wat zal David nog verder tot u spreken							

Een enkele maal blijft de prepositie **ל** weg.

[8]	Gen. 8:12	וְלֹא-יָשָׁבָה שׁוּב-אֵלָיו עוֹד					
		wə-	lō	yāsəpā	šūb	°elāw	°ōd
		en	niet	zij voegde toe	terugkeren	naar hem	nog
		zij keerde niet weer bij hem terug					

שוב ↑

Vergelijkbaar is de betekenis van **שוב** wanneer het direkt met een ander werkwoord wordt verbonden. Ook dit werkwoord kan met een ander werkwoord verbonden zijn zonder enige coniunctie. ps 85-7, imp is 3-5,

[9]	Gen. 30:31	אֲשׁוּבָה אֶרְעָה צֹאנֶךָ		
		ʾašūbā ik zal terugkeren	ʿerʿe ik zal weiden	šōnəkā jouw vee
		Ik zal opnieuw uw vee weiden		

Ook met de gebiedende wijs komt deze constructie voor.

[10]	Gen. 43:2	שׁוּבוּ שְׂבָרוּ-לָנוּ מְעַט-אֶכֶל				
		šubū keert terug	šibrū koopt	lānū voor ons	mʿaʿt weinig	ʾokel voedsel
		Jullie moeten nog eens een beetje voedsel kopen				

Na een narratieve vorm van **שוב** kan het ermee verbonden werkwoord in dezelfde vorm volgen.

[11]	Gen. 26:18	וַיִּשָׁב יִצְחָק וַיַּחַר אֶת-בְּאֵרֵת הַמַּיִם								
		wa- en	yyāšoḅ hij keerde terug	yišḥaq Yitschaq	wa- en	yyaḥpor hij opende	ʿeʿt OBJ.	bəʿerot putten	ha- het	mmayim water
		Hij groef de waterputten opnieuw open								

Ook de constructie met een infinitivus constructus voorafgegaan door לֹ komt bij שׁוּב voor.

[12]	Hos. 11:9	לֹ אֲשׁוּב לְשַׁחַת אֶפְרַיִם				
		lō	ʾāšūb	l-	šaḥeṭ	ʿēprayim
		niet	ik zal terugkeren	om te	slachten	Efraim
		Ik zal Efraïm niet opnieuw te gronde richten				

מהר ↑

Dezelfde constructies komen ook weer voor bij het werkwoord מהר, in de pi., dat aangeeft dat de handeling beschreven in het ermee verbonden werkwoord snel plaatsvindt, als de verbinding zonder enig verbindingswoord:

[13]	Gen. 19:22	מֵהָרַ הַמָּלֵט שָׁמָּה		
		maher	himmāleṭ	šāmmā
		ijlt	vlucht	daarheen
		Vlucht er nu haastig heen		

De verbinding met ו:

[14]	Gen. 45:9	מְהָרֵךְ וַעֲלֹ		
		mahărū ijlt	wa- en	ʿālū gaat op
		trekt haastig op		

De verbinding met **ו** en infinitivus constructus:

[15]	Gen. 18:7	וַיַּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ				
		wa- en	ymaher hij ijld	la- te	ʿăśōt maken	ʾotō het
		Hij maakte het onmiddellijk klaar				

רבה ↑

Het werkwoord **רבה**, in de hif., kan op vergelijkbare manier gebruikt worden om aan te geven dat een handeling in ruime mate wordt verricht. Vaker wordt echter van dit verbum de infinitivus absolutus, **הַרְבֵּה**, als adverbium gebruikt.